

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

*ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«А5 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)»*

Івано–Франківськ
2025

УДК 378.147:377

*Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол №8 від 25 березня 2025 року)*

Рецензенти:

Ільницький Р.В. – доктор фізико-математичних наук, професор, завідувач відділу аспірантури і докторантури Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника;

Кондур О.С. – доктор педагогічних наук, професор, декан педагогічного факультету Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)»: Автор-упорядник: Цюняк О. П., Івано-Франківськ : Видавець Кушнір Г. М., 2025. 50 с.

УДК 378.147:377

Навчально-методичне видання підготовлено відповідно до освітньо-наукової програми «Професійна освіта». Представлено рекомендації щодо організації та проходження педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Висвітлено мету, завдання та зміст педагогічної практики, охарактеризовано основні етапи її проходження, визначено ключові вимоги до підготовки та оформлення звітної документації, критерії оцінювання результатів педагогічної практики, вимоги до підготовки індивідуальних та колективних завдань. У додатках представлено зразки супровідних документів до проведення педагогічної практики.

Для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)».

©О. П. Цюняк
©2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
СИЛАБУС	6
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	14
2. ОРГАНІЗАЦІЯ І ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	17
3. ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	21
4. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	23
5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	25
6. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ	26
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	29
ДОДАТКИ	
<i>Додаток А.</i> Індивідуальний графік проходження педагогічної практики	31
<i>Додаток Б.</i> Індивідуальний план проходження педагогічної практики	32
<i>Додаток В.</i> Звіт про підсумки педагогічної практики	35
<i>Додаток Г.</i> Відгук керівника про проходження педагогічної практики	39
<i>Додаток Г.</i> Витяг з протоколу № засідання кафедри початкової освіти та освітніх інновацій	41
ГЛОСАРІЙ	43

ВСТУП

Технологічні та економічні зміни, що відбуваються в українському суспільстві, зумовлюють необхідність у підготовці фахівців, здатних забезпечити якісну професійну освіту, адаптуватися до стрімкого розвитку технологій, застосовувати наукові дослідження в галузі освіти та відповідати на виклики сьогодення. У сучасних умовах підготовка таких фахівців потребує не лише глибоких теоретичних знань, а й розвитку практичних навичок, критичного мислення, творчого підходу до розв'язання професійних завдань тощо. Важливого значення набуває здатність до безперервного навчання та саморозвитку, оскільки швидкі технологічні зміни вимагають від освітян постійного оновлення фахових компетентностей. Крім того, ключовим аспектом є інтеграція освіти, науки та виробництва, що передбачає активну співпрацю закладів вищої освіти, впровадження дуальної освіти, залучення здобувачів вищої освіти до реальних проєктів і дослідницької діяльності. Такий підхід сприяє формуванню конкурентоспроможних фахівців, здатних до ефективної професійної діяльності та інноваційної діяльності в освітньому середовищі.

У цьому контексті особливого значення набуває професійна підготовка здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)», котрі повинні володіти теорією та практикою викладацької діяльності, високим рівнем мовно комунікативної культури, педагогічної майстерності, здатністю створювати інноваційні технології у галузі освітніх, педагогічних наук та ретранслювати їх в освітню практику підготовки майбутніх фахівців різних напрямків, бути готовими до самоосвіти та самовдосконалення у професійній діяльності впродовж життя, вміти використовувати й адаптовувати в освітньому процесі результати власної науково-дослідницької діяльності.

Зміст освітньо-наукової програми «Професійна освіта» спрямований на підготовку компетентних професіоналів в галузі освіти та навчання, викладачів закладів освіти та вчителів закладів загальної середньої освіти; інших професіоналів в галузі освіти та навчання, здатних розробляти та впроваджувати ефективні освітні стратегії, а також сприяти інтеграції науки, освіти та виробництва [13].

Як показує досвід, в умовах цифрової трансформації освіти, глобалізації та змін на ринку професійної освіти необхідно не лише надавати фундаментальні знання, а й розвивати у майбутніх докторів філософії з професійної освіти критичне мислення, креативність, комунікаційні навички та здатність до безперервного професійного

становлення. Зрозуміло, що це вимагає глибокого розуміння педагогічних, психологічних та методичних основ навчання, володіння сучасними освітніми технологіями, а також здатності адаптувати освітній процес до потреб суспільства.

Педагогічна практика є обов'язковим компонентом циклу практичної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А 5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)». Практика спрямована на формування у майбутніх докторів філософії з професійної освіти загальних і фахових компетентностей, передбачених освітньо-науковою програмою, інтеграції теоретичних знань, здобутих у процесі навчання із практичним досвідом.

Методичні рекомендації до проходження педагогічної практики розроблено з урахуванням Закону України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 р. №1556-VII, «Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)», затверджено Постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 р. №266, Стандарту вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня, ступінь доктора філософії, галузі знань 01 Освіта/Педагогіка зі спеціальності 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями) (наказ Міністерства освіти і науки України №924 від 26.06.2024 р.), Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Положення про організацію та проведення практики у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника, Програми педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника (2020).

Здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти проходять педагогічну практику на другому році навчання у четвертому семестрі на кафедрі початкової освіти та освітніх інновацій.

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет педагогічний

Кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЕДАГОГІЧНА ПРАКТИКА

Рівень вищої освіти – третій (освітньо-науковий)

Освітньо-наукова програма «Професійна освіта»

Спеціальність 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)

Галузь знань 01 Освіта / Педагогіка

Кваліфікація: Доктор філософії з професійної освіти

Затверджено на засіданні кафедри початкової освіти

Протокол №2 від 3 вересня 2024 р.

м. Івано-Франківськ – 2024

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Педагогічна практика
Викладач (-і)	проф. Цюняк Оксана Петрівна
Контактний телефон викладача	+380969354485
Е-mail викладача	oksana.tsiuniak@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний, заочний, вечірній
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	
Консультації	
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<i>Педагогічна практика є обов'язковим компонентом циклу практичної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти. Має прикладний характер, сприяє формуванню у майбутніх докторів філософії з професійної освіти необхідних загальних і фахових компетентностей, практичних вмінь та навичок, необхідних для професійної діяльності.</i>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<i>Метою педагогічної практики є формування компетентностей майбутніх докторів філософії з професійної освіти, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання.</i> <i>Основними завданнями педагогічної практики є:</i> – розуміння теоретичних засад предметної галузі, отриманих під час навчання в аспірантурі; – набуття досвіду проведення всіх форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять в Університеті; – поглиблення та застосування фахових знань у розв'язанні конкретних педагогічних завдань практики; – інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності аспірантів; – розвиток професійно-педагогічних здібностей; – оволодіння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти сучасними методами наукових досліджень, формами організації праці в галузі їхньої майбутньої професії; – формування професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних виробничих умовах.	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Інтегральна компетентність – здатність продукувати нові ідеї й розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної освіти (відповідно до спеціалізації) та/або дослідницько-інноваційної діяльності за результатами власного наукового дослідження, що має наукову новизну, теоретичне і практичне значення.	

Загальні компетентності:

ЗК 1. Здатність до самостійного пошуку, відбору, аналізу й оброблення інформації; критичного осмислення сучасної термінології, наукових понять, законів, концепцій тощо; формулювання самостійних тверджень, положень, генерування нових ідей. Здатність до організації і проведення фундаментальних та прикладних науково-педагогічних досліджень.

ЗК 2. Здатність дотримуватися професійної етики, правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та викладацькій діяльності, що сприяє розвитку загальної культури й соціалізації особистості, дотриманню етичних цінностей.

ЗК 3. Здатність упроваджувати сучасні педагогічні технології, інноваційні підходи, прогресивний зарубіжний досвід в освітній процес закладу вищої освіти. Здатність застосовувати знання з освітньої інноватики, дидактики вищої школи, традиційні та інноваційні форми навчання і педагогічні технології у сфері професійної діяльності.

ЗК 4. Вільна фахова комунікація українською та іноземною мовами на будь-якому рівні у сфері професійної діяльності.

ЗК 5. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології, навички етичної поведінки в цифровому та іншомовному інформаційно-комунікаційному середовищі.

ЗК 6. Здатність проводити моніторинг наукових результатів; будувати індивідуальну траєкторію власного розвитку та суб'єктів педагогічної діяльності; оцінювати наукову та практичну цінність завдань, які вирішуються у педагогічному дослідженні та презентувати результати наукових досліджень.

ЗК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії у контексті організації командної роботи. Здатність діяти на засадах соціальної відповідальності та з дотриманням свідомої громадянської позиції.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК 3. Здатність правильно вибирати стиль академічного писемного мовлення, оперувати орфографічними, пунктуаційними, стилістичними, лексичними та граматичними нормами писемного і усного мовлення, вибудовувати логічну структуру, композиційну побудову і формат наукового проєкту відповідно до сучасних вимог щодо наукового дискурсу; володіння діалогічним мовленням у ситуаціях наукового, професійного та побутового спілкування відповідно до обраного фаху; уміння добирати мовні засоби з метою репрезентації результатів дослідницького пошуку, здатність застосовувати знання про особливості підготовки наукової доповіді, виступу, презентації у предметній галузі; здатність коригувати власні мовні огріхи, виявляти високий рівень мовно-комунікативної культури в освітньо-науковій діяльності.

ФК 4. Здатність застосовувати сучасні електронні інформаційні ресурси, спеціалізоване програмне забезпечення у науковій та освітній діяльності для моделювання навчальних процесів та прийняття оптимальних рішень у сфері професійної освіти.

ФК 5. Здатність виявляти, ставити та розв'язувати задачі дослідницького характеру в сфері професійної освіти; продукувати нові ідеї і розв'язувати комплексні проблеми у галузі професійної та дослідницько-інноваційної діяльності; застосовувати сучасні методи та інструменти педагогічної та науково (творчої) діяльності за фахом;

оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень.

ФК 6. Здатність до здійснення наукового експериментального дослідження з урахуванням сучасних вимог.

ФК 7. Здатність до міжособистісної взаємодії, до вибору стратегії спілкування; готовність працювати в команді, уміння вибудовувати педагогічну взаємодію на засадах співробітництва та партнерства; здатність до активного слухання; оволодіння прийомами та методами цілеспрямованого професійного самовдосконалення.

Програмні результати навчання:

ПРН 2. Володіти нормами професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності в науково-педагогічній діяльності; демонструвати загальний культурний кругозір задля знаходження рішення при обстоюванні власної наукової позиції; формувати і перевіряти гіпотези на основі системного наукового світогляду.

ПРН 4. Застосовувати інноваційні педагогічні технології та ефективні стратегії міжособистісної комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти, зокрема в дистанційному та змішаному навчанні. Розробляти та викладати спеціальні навчальні дисципліни в закладах професійної освіти та дотичні до них у закладах фахової передвищої та вищої освіти з використанням інноваційних педагогічних технологій.

ПРН 6. Використовувати інформаційно-комунікаційні технології у науковій і викладацькій діяльності, володіти навичками етичної поведінки в інформаційно-комунікаційному середовищі.

ПРН 7. Реалізовувати адаптивне управління освітнім процесом у закладах професійної освіти та прогнозувати результати впливу власного дослідження на розвиток громади, регіону, країни. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми професійної освіти, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях українського та міжнародного рівня.

ПРН 9. Створювати умови для конструктивної взаємодії з учасниками освітнього процесу, демонструвати лідерські якості, уміння працювати у команді, дотримуючись принципів наукової етики. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти зі сфери професійної освіти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та освітні проблеми з дотриманням норм академічної етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів.

ПРН 10. Виявляти здатність до безперервного професійного й особистісного саморозвитку та самовдосконалення, навчання впродовж життя, брати відповідальність за результати власної професійної діяльності. Здійснювати безпечну управлінську діяльність у закладах професійної освіти на адаптивних засадах та принципах самоактуалізації, саморегуляції та самоорганізації.

5. Організація навчання			
Обсяг курсу			
Вид заняття	Педагогічна практика		
Загальна кількість годин	90		
Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язковий/ вибірковий
4	015 Професійна освіта (за спеціалізаціями)	2	Обов'язковий

Зміст практики

Зміст педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-науково) рівня вищої освіти узгоджений із напрямками діяльності науково-педагогічних працівників: навчальною, методичною, науково-педагогічною і організаційною.

Навчальна робота аспірантів включає:

- підготовку та проведення на належному науково-методичному рівні лекцій у присутності наукового керівника;
- підготовку та проведення на належному науково-методичному рівні практичних (семінарських) занять у присутності наукового керівника;
- підбір і використання сучасних наочних матеріалів у процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні роботи тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі студентами.

Методична робота аспірантів включає:

- ознайомлення із силабусами освітніх компонент та освітньою (освітньо-науковою) програмою, навчальним планом спеціальності;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом навчальної дисципліни (теми і плани лекцій, практичних, семінарських занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних, семінарських занять, самостійної роботи);
- ознайомлення з тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами до їх виконання і захисту;
- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) провідних фахівців кафедри та факультету, інших аспірантів та їх педагогічний аналіз;
- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, карток тощо);
- розробку завдань для поточного контролю знань студентів (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);

Науково-педагогічна робота аспірантів включає:

- участь у науково-методичній роботі кафедри;
- участь у онлайн-конференціях, наукових семінарах, вебінарах, дистанційних курсах підвищення кваліфікації тощо;
- підготувати звітні матеріали за підсумками проходження педагогічної практики і надати керівнику практики з метою перевірки та оцінювання;
- прозвітувати про проходження науково-педагогічної практики на засіданні кафедри початкової освіти та освітніх інновацій та подати звіт у відділ аспірантури і докторантури.

Організаційна робота аспірантів включає:

- підготовку і проведення профорієнтаційного заходу згідно з планом роботи випускової кафедри (факультету).

До захисту результатів науково-педагогічної практики аспіранти подають такі документи:

1. **Індивідуальний план проходження практики.**

2. **Відгук-характеристика керівника практики.**

3. **Портфоліо з матеріалами щодо виконання всіх завдань практики** (у паперовому і електронному вигляді): звіт про підсумки практики, що містить виклад проведеної під час практики роботи, зокрема: перелік проведених навчальних занять, методичної роботи, виховних (профорієнтаційних) заходів практиканта, перелік відвіданих занять тощо. Розроблені плани-конспекти відкритих залікових занять (не менше однієї лекції, двох практичних, семінарських занять). Аналіз одного з відвіданих занять викладачів або інших аспірантів (лекції, практичного, семінарського, лабораторного заняття). Підготовлені дидактичні матеріали, наочні засоби навчання (презентації), матеріали, що ілюструють використання інформаційно-комунікаційних та інтерактивних технологій під час проведення занять (кількість, назва, теми).

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Організатором та базою проходження практики є кафедра, за якою закріплений аспірант. Оцінювання знань аспірантів з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до ПОРЯДКУ організації та проведення оцінювання успішності студентів університету. Вид контролю – залік. Максимальна кількість балів – 100. Для аспірантів, зарахованих з посад науково-педагогічних працівників Університету, які мають педагогічний стаж або поєднують навчання з науково-педагогічною діяльністю, практика рішенням кафедри може бути зарахована згідно з карткою навантаження аспіранта. З метою належного проведення педагогічної практики аспірантів укладають інструктивно-методичні матеріали щодо проведення педагогічної практики аспірантів певної спеціальності як у паперовому, так і електронному вигляді.

Методичні розробки лекцій та семінарських занять	50 балів
Проведення навчальних дисциплін	30 балів
Звіт	10 балів
Захист практики (залік)	10 балів
Умови допуску до підсумкового контролю	Аспірант допускається до підсумкового контролю (за навчальним планом – залік) за умови повного виконання всіх видів роботи, передбачених програмою науково-педагогічної практики та оформлення відповідної документації. Результати практики та її захист оцінюються на підставі наданих звітних документів, а також висновків, які відображені у відгуку-характеристиці наукового.

7. Політика навчальної дисципліни

Письмові роботи: Виконання письмових робіт у процесі вивчення навчальної дисципліни є обов'язковим для всіх здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня.

Академічна доброчесність: здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня повинні дотримуватись правил академічної доброчесності в наукових дослідженнях та викладацькій діяльності, демонструвати відповідний рівень загальної культури, діяти на засадах соціальної відповідальності, керуватися нормативно-правовими документами: Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положенням про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положенням про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

Відвідування занять: порядок та організація контролю знань визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 309 від 19 травня 2023 р.). <http://surl.li/odbdo>.

Неформальна освіта: Результати неформальної освіти зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <http://surl.li/dzryl>.

8. Рекомендована література

Основна

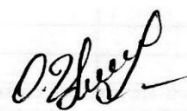
1. Закон України «Про освіту». [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text).

2. Закон України «Про вищу освіту». [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text).
3. Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти: Наказ МОН України від 16 липня 2018 р. №776. [URL:https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-konceptsiyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti).
4. Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах): Постанови Кабінету Міністрів України від 23.03.2016 р. №261. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/261-2016-%D0%BF#Text).
5. Програма педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». URL: <http://surl.li/otrjh>.

Допоміжна

6. Навчально-методичне забезпечення виробничої практики у загальноосвітніх закладах: методичні вказівки для студентів ОКР «Магістр» зі спеціальності «Початкова освіта (практична психологія)» / уклад. Л.І. Макарова, О.Г. Паркулаб, О.П. Цюняк. Івано-Франківськ : В-цтво «СІМІК», 2016. 60 с.
7. Педагогічна практика в початковій школі : посібник / за ред. О. Б. Будник. Авторський колектив: О. Б. Будник, Л. В. Ілійчук, Н. О. Матвеева, С.В.Сливка, О. П. Цюняк. Івано-Франківськ : ПП Бойчук А.Б., 2016. 308 с.
8. Цюняк О.П. Використання цифрових технологій у професійній підготовці майбутніх педагогів у закладах освіти. *«Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах» № 75 (2021). С. 128–133.*
9. Цюняк О.П., Розлуцька Г.М. Змішане навчання як інноваційна форма організації освітнього процесу у закладах вищої освіти. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія «Педагогіка. Соціальна робота». Випуск 2(49). 2021. С.232–236.
- 10.Цюняк О.П. Імплементация принципів академічної доброчесності у закладах вищої освіти. *Академічні студії. Серія «Педагогіка».* Видавничий дім «Гельветика», 1, 2022. С. 216–221.

Викладач

доктор педагогічних наук, професор,
професор кафедри початкової освіти

та освітніх інновацій

Оксана ЦЮНЯК

1.МЕТА І ЗАВДАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Мета та завдання педагогічної практики відповідають компетентностям та програмним результатам навчання, які визначені освітньо-науковою програмою «Професійна освіта» [13]. Проходження педагогічної практики передбачено навчальним планом підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями)» [11].

Метою педагогічної практики є формування компетентностей майбутніх докторів філософії з професійної освіти, здатних здійснювати аналітичне осмислення стану та перспектив розвитку сфери освіти, створювати та впроваджувати новий зміст освіти та новітні методики (технології) навчання.

Інтегральна компетентність, відповідно до підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зі спеціальності «А5 Професійна освіта (за спеціалізаціями), – здатність продукувати нові ідеї й розв’язувати комплексні проблеми у галузі професійної освіти (відповідно до спеціалізації) та/або дослідницько-інноваційної діяльності за результатами власного наукового дослідження, що має наукову новизну, теоретичне і практичне значення [13].

Основними завданнями педагогічної практики є [13]:

- ознайомлення із сучасними вимогами до навчально-виховного процесу в закладах вищої освіти, його структурою та змістом;
- розуміння теоретичних засад предметної галузі;
- набуття досвіду проведення різних форм організації освітнього процесу і видів навчальних занять у закладах вищої освіти;
- поглиблення та застосування знань у розв’язанні конкретних педагогічних завдань практики;
- інтеграція науково-дослідної та педагогічної діяльності здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти;
- розвиток професійно-педагогічних здібностей;
- оволодіння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти сучасними методами наукових досліджень, формами організації науково-дослідницької роботи в галузі їхньої майбутньої професії;

- формування професійних умінь і навичок для прийняття самостійних рішень під час роботи в реальних виробничих умовах;
- формування вміння вибудовувати педагогічну взаємодію на засадах співробітництва та партнерства.

Відповідно до змісту освітньо-наукової програми «Професійна освіта», здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти після проходження педагогічної практики повинні продемонструвати такі **програманні результати**:

- володіти нормами професійної етики, дотримуватися правил академічної доброчесності в науково-педагогічній діяльності; демонструвати загальний культурний кругозір задля знаходження рішення при обстоюванні власної наукової позиції; формувати і перевіряти гіпотези на основі системного наукового світогляду;
- застосовувати інноваційні педагогічні технології та ефективні стратегії міжособистісної комунікації в освітньому процесі закладу вищої освіти, зокрема в дистанційному та змішаному навчанні. Розробляти та викладати спеціальні навчальні дисципліни в закладах професійної освіти та дотичні до них у закладах фахової передвищої та вищої освіти з використанням інноваційних педагогічних технологій;
- використовувати інформаційно-комунікаційні технології у науковій і викладацькій діяльності, володіти навичками етичної поведінки в інформаційно-комунікаційному середовищі;
- реалізовувати адаптивне управління освітнім процесом у закладах професійної освіти та прогнозувати результати впливу власного дослідження на розвиток громади, регіону, країни. Вільно презентувати та обговорювати результати досліджень, наукові та прикладні проблеми професійної освіти, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях українського та міжнародного рівня;
- створювати умови для конструктивної взаємодії з учасниками освітнього процесу, демонструвати лідерські якості, вміння працювати у команді, дотримуючись принципів наукової етики. Розробляти та реалізовувати в команді наукові та/або інноваційні проекти зі сфери професійної освіти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі наукові та освітні проблеми з дотриманням норм академічної

етики і врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів;

- виявляти здатність до безперервного професійного й особистісного саморозвитку та самовдосконалення, навчання впродовж життя, брати відповідальність за результати власної професійної діяльності. Здійснювати безпечну управлінську діяльність у закладах професійної освіти на адаптивних засадах та принципах самоактуалізації, саморегуляції та самоорганізації [20].

Аспіранти повинні опанувати вміння розробляти зміст, формулювати навчальні цілі та обирати навчальний матеріал, організувати та керувати пізнавальною діяльністю здобувачів освіти, застосовувати особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні, тренінгові технології, планувати та проводити заняття різних видів, забезпечувати послідовність викладення матеріалу та міждисциплінарні зв'язки, обирати методи та засоби навчання, здійснювати контроль і оцінку результатів [20].

Таким чином, досягнення мети педагогічної практики можливе завдяки чітко визначеним завданням, серед яких: опанування методики викладання, розвиток комунікативних умінь, вміння аналізувати та вдосконалювати власну діяльність, формування професійної рефлексії та готовності до інноваційної діяльності. Важливим аспектом є також набуття досвіду роботи в колективі, розуміння особливостей педагогічної взаємодії та впровадження сучасних освітніх технологій.

Педагогічна практика відіграє ключову роль у професійному становленні майбутніх докторів філософії з професійної освіти, здатних ефективно працювати в сучасному освітньому середовищі.

2.ОРГАНІЗАЦІЯ ТА ПРОВЕДЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Педагогічна практика проводиться для аспірантів другого року навчання (IV семестр). Обсяг практики становить 3 кредити ЄКТС (90 год).

Навчально-методичне керівництво і виконання програми педагогічної практики забезпечує кафедра початкової освіти та освітніх інновацій Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Організаційними заходами, що забезпечують підготовку та порядок проведення практики, є:

- призначення керівників практики;
- ознайомлення із силабусом педагогічної практики;
- ознайомлення з правилами заповнення індивідуального плану педагогічної практики;
- складання тематики індивідуальних завдань;
- підготовка форм звітної документації за результатами педагогічними практики.

Завідувач кафедри початкової освіти та освітніх інновацій, гарант освітньо-наукової програми «Професійна освіта»:

- здійснюють організаційне керівництво практикою і контроль за її проведенням відповідно до Положення про практику;
- забезпечують проведення інструктажу про порядок проходження практики та з техніки безпеки та охорони праці в галузі;
- призначають керівників практики;
- забезпечують здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти необхідною навчально-методичною документацією з питань практики;
- готують і проводять настановні наради аспірантів перед початком практики;
- формують комісію із захисту звітів про практику, розробляють графік її засідань і беруть участь у її роботі.

Керівник практики: надає аспірантам необхідні навчально-методичні матеріали (силабус, методичні рекомендації до проведення лекційних і практичних (семінарських) занять тощо); інформує аспірантів про систему звітності (виконання звіту, науково-методичних

та аналітичних матеріалів, доповіді про результати практики, виконання аспірантами правил внутрішнього розпорядку університету тощо); бере участь у роботі комісії зі захисту матеріалів практики.

Під час проходження практики **аспіранти зобов'язані:**

- взяти участь в організаційних заходах перед початком практики, одержати необхідну документацію з проходження практики, консультації щодо оформлення необхідних документів;
- погодити з керівником практики графік виконання програми практики;
- дотримуватися вимог Статуту університету, Кодексу честі, правил внутрішнього трудового розпорядку, вимог трудового законодавства, правил охорони праці, техніки безпеки і виробничої санітарії;
- не пізніше як за день до закінчення практики, одержати відгук керівника практики;
- написати, оформити та захистити звіт з практики;
- відвідувати лекційні і практичні заняття викладача-наставника;
- брати участь у засіданнях кафедри, конференціях, семінарах, вебінарах тощо.

Аспірант зобов'язаний відвідати 1 лекційне та 1 практичне заняття з освітнього компоненту (дисципліни) керівника практики. Після відвідування занять, аспірант записує тему, мету заняття, методи навчання, які застосовувались викладачем під час його проведення у звіті. У процесі підготовки навчально-методичного забезпечення проведення лекційних, семінарських, практичних занять аспіранти можуть використовувати матеріали, розміщені у репозитарії університету <http://lib.pnu.edu.ua:8080/>.

Після завершення педагогічної практики аспіранти повинні здати на кафедру початкової освіти та освітніх інновацій оформлений звіт про практику. Аспірант, який не виконав програму з практики, отримав негативний відгук про роботу або незадовільну оцінку при захисті звіту, направляється повторно на практику або відраховується із університету.

Педагогічна практика може бути проведена безпосередньо в аудиторіях університету або дистанційно (у разі запровадження обмежень на відвідування ЗВО, пов'язаних з введенням карантину або в умовах воєнного стану).

За умов проведення практики у дистанційному режимі аспіранти у процесі підготовки відвідують лекційні, семінарські та практичні заняття з використанням засобів дистанційного навчання (онлайн-конференції на платформі Zoom або GoogleMeets).

Організаційний етап педагогічної практики закладає основу для успішного проходження наступних етапів практики та покращення адаптації здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня до викладацької діяльності у закладах вищої освіти.

Педагогічна практика розпочинається з настановної наради, яка має на меті ознайомити аспірантів із нормативно-правовим забезпеченням, основною метою та завданнями практики.

Гарант освітньо-наукової програми проводить інструктаж про порядок проходження практики, пояснює порядок звітності за результатами практики; підготовку письмового звіту про виконання роботи; надання відгуку від керівників практики; процедуру захисту матеріалів практики. Також аспірантам надаються рекомендації щодо методики підготовки та проведення навчальних занять у закладі вищої освіти; організації комунікації зі здобувачами вищої освіти та науково-педагогічними працівниками; застосування сучасних інноваційних технологій під час викладання. Надалі разом з науковим керівником аспірант складає індивідуальний план проходження практики та графік проведення занять, який також відображається у звіті з практики.

Основний етап педагогічної практики є ключовим у процесі професійної підготовки аспірантів до викладацької діяльності. Мета основного етапу полягає в опануванні методики викладання навчальних дисциплін у закладах вищої освіти, інтеграції наукових досліджень у освітній процес.

На цьому етапі здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти відвідують лекції, практичні (семінарські) заняття, які проводить викладач-наставник; аналізують методи, форми і засоби навчання, що використовуються у процесі викладання; вивчають силабуси освітніх компонент, критеріїв оцінювання знань здобувачів вищої освіти; ознайомлюються з освітніми технологіями та цифровими інструментами, що застосовуються у викладацькій діяльності; розробляють конспекти лекцій, презентацій, роздаткові матеріали; проводять лекції і практичні (семінарські) заняття під керівництвом викладача-наставника.

Важливим для аспірантів є розроблення силабусу освітньої компоненти. З цією метою варто ознайомитись з силабусами дисциплін, закріплених за кафедрою та опрацювати силабус тієї дисципліни, яку обрано для проходження педагогічної практики.

Основний етап педагогічної практики є найбільш інтенсивним та відповідальним періодом, під час якого аспіранти застосовують отримані теоретичні знання в практичній діяльності. Відповідальне ставлення до виконання завдань, активна взаємодія з викладачами та студентами, самостійний аналіз педагогічної діяльності сприяє успішному проходженню практики та розвитку професійної майстерності майбутніх докторів філософії з професійної освіти.

Завершальний етап. На цьому етапі аспіранти подають письмовий звіт з практики, а також отримують відгук керівника практики (*Додаток Г*). Звіт та результати проходження педагогічної практики обговорюється на кафедрі початкової освіти та освітніх інновацій на підсумковому семінарі. Надалі аспірант складає залік за результатами практики, які захищаються перед комісією (не менше двох викладачів кафедри) і отримує оцінку, згідно з рейтинговою системою оцінювання [21].

Отже, належна організація та проведення педагогічної практики є запорукою формування висококваліфікованих фахівців, які володіють необхідними знаннями, навичками та готові до ефективної роботи в умовах сучасного освітнього інноваційного середовища.

3.ЗМІСТ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Зміст педагогічної практики здобувачів третього (освітньо-науково) рівня вищої освіти узгоджений із напрямками діяльності науково-педагогічних працівників у закладі вищої освіти: навчальною, методичною, науково-педагогічною і організаційною.

Навчальна робота аспірантів включає:

- підготовку та проведення на належному науково-методичному рівні лекцій у присутності наукового керівника;
- підготовку та проведення на належному рівні практичних (семінарських) занять у присутності наукового керівника;
- підбір і застосування сучасних наочних матеріалів у процесі проведення занять (презентації, відеофільми, віртуальні екскурсії, віртуальні лабораторні роботи тощо);
- розробку і використання на заняттях інтерактивних форм роботи зі здобувачами вищої освіти;
- підготовка і проведення позааудиторних заходів з навчальної дисципліни, що викладається.

Методична робота аспірантів включає:

- ознайомлення здобувачів з особливостями організації освітнього процесу у ЗВО;
- ознайомлення із силабусами освітніх компонент та освітньою (освітньо-професійною) програмою, навчальним планом спеціальності;
- ознайомлення з навчально-методичним комплексом навчальної дисципліни (теми і плани лекцій, практичних (семінарських) занять, завдання для самостійної роботи, засоби контролю знань (для поточного і підсумкового контролю));
- ознайомлення з матеріалами методичного забезпечення вивчення навчальної дисципліни (підручники, навчальні посібники, тексти лекцій, інструктивно-методичні матеріали до практичних (семінарських) занять, самостійної роботи);
- ознайомлення з тематикою курсових та кваліфікаційних робіт, інструктивно-методичними матеріалами до їх виконання і захисту;
- відвідування занять (лекцій, практичних, семінарських занять) провідних фахівців кафедри та факультету та їх педагогічний аналіз;

- підбір і підготовку наочного матеріалу (презентацій, таблиць, малюнків, схем, карток тощо);
- розробку завдань для поточного контролю знань студентів (тестів, запитань з повною відповіддю тощо);

Науково-педагогічна робота аспірантів включає:

- участь у науково-методичній роботі кафедри;
- участь у онлайн-конференціях, наукових семінарах, вебінарах, курсах тощо;
- підготовку звітних матеріалів за підсумками проходження педагогічної практики;
- звіт про проходження педагогічної практики на засіданні кафедри початкової освіти та освітніх інновацій.

Організаційна робота аспірантів включає:

- ознайомлення з організацією виховної роботи, комплексним планом організаційно-виховної роботи ЗВО, планом виховної роботи факультету, кафедри;
- підготовку і проведення профорієнтаційного заходу згідно з планом роботи випускової кафедри (факультету).

Зміст педагогічної практики визначається її метою та завданнями і охоплює різні аспекти професійної діяльності майбутніх докторів філософії з професійної освіти і сприяє формуванню індивідуального стилю викладання, підготовці до вирішення професійних викликів і розвитку гнучкості в професійній діяльності.

Таким чином, зміст педагогічної практики є комплексним і багатогранним, забезпечуючи всебічну підготовку майбутніх докторів філософії з професійної освіти до професійної діяльності в сучасних умовах.

4. ДОТРИМАННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ПРОЦЕСІ ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

У процесі розроблення лекцій, практичних (семінарських) занять, підготовки їх конспектів, звітної документації за результатами практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти повинні дотримуватися принципів академічної доброчесності згідно з Кодексом честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/rbupfa>), ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (<https://surl.li/pggdtg>), ПОЛОЖЕННЯ про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (<https://surl.li/elggct>).

Основні принципи академічної доброчесності:

1. Самостійність в освітній, практично-професійній та дослідницькій діяльності. Аспіранти повинні виконувати всі завдання педагогічної практики самостійно, демонструючи власні знання, навички та компетентності, що передбачає розробку навчально-методичних матеріалів, планів занять та інших освітніх ресурсів без використання чужих напрацювань і без покликань на літературні джерела.

2. Виконання дослідницьких завдань без фальсифікації даних, дотримуючись принципів об'єктивності та неупередженості. Підготовку та проведення занять без некоректного запозичення ідей чи матеріалів без належного цитування. Дотримання норм академічного письма, зокрема, уникнення плагіату та самоплагіату в наукових і методичних працях.

3. Старанність та відповідальність аспірантів за власну роботу. Під час педагогічної практики аспіранти повинні виявляти високий рівень старанності та відповідальності, що включає сумлінне ставлення до підготовки занять, семінарів, консультацій та інших педагогічних заходів. Відповідальне ставлення до оцінювання навчальних досягнень студентів, уникнення суб'єктивності та дискримінації. Дотримання етичних норм у взаємодії з колегами, студентами, науковими керівниками та адміністрацією закладу вищої освіти.

4. *Толерантне ставлення до думок інших, взаємоповага.* Педагогічна практика передбачає активну взаємодію з усіма учасниками освітнього процесу. Тому аспіранти повинні дотримуватися принципів толерантності та взаємоповаги, зокрема:

- ✓ проявляти відкритість до альтернативних точок зору студентів, викладачів, колег, наукових керівників;
- ✓ уникати упередженості, дискримінації та зневажливого ставлення до студентів, незалежно від їхніх знань, соціального статусу, національності чи інших чинників;
- ✓ вести професійну дискусію, аргументуючи свою позицію науковими фактами та доказами, а не особистими переконаннями чи емоціями;
- ✓ сприяти розвитку академічної культури серед здобувачів вищої освіти, заохочуючи їх до дотримання принципів чесності, відповідальності та взаємоповаги в освітньому процесі.

Дотримання цих принципів під час педагогічної практики сприяє формуванню професійної етики, розвитку академічної культури та підвищенню якості освіти в закладах вищої освіти.

Порушеннями академічної доброчесності є:

- *академічний плагіат* – оприлюднення (частково або повністю) наукових (творчих) результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження (творчості) та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;
- *самоплагіат* – оприлюднення (частково або повністю) власних, раніше опублікованих наукових результатів як нових наукових результатів;
- *фабрикація* – вигадкування даних чи фактів, що використовуються в наукових дослідженнях;
- *фальсифікація* – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються наукових досліджень.

За порушення академічної доброчесності здобувачі третього (освітнього-рівня) вищої освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторний захист матеріалів практики;
- повторне проходження практики.

Дотримання академічної доброчесності передбачає відповідальність аспіранта, що виявляється, зокрема, у здатності переконати викладача/викладачів, що продукт його діяльності є самостійною роботою.

5.ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ ДОКУМЕНТАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Оформлення документації педагогічної практики є важливим етапом, що забезпечує систематизацію здобутого досвіду, об'єктивну оцінку роботи та контроль за виконанням завдань практики. Вимоги до документації сприяють упорядкуванню матеріалів, відображенню результатів практичної діяльності та аналізу професійного зростання майбутніх докторів з професійної освіти.

Після закінчення педагогічної практики здобувачі третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти зобов'язані подати на кафедру початкової освіти та освітніх інновацій такі документи:

1. Індивідуальний план проходження практики, що відображає поточну діяльність аспірантів, етапи виконання завдань під час проходження практики, відгук керівника практики і його рекомендовану оцінку роботи аспіранта-практиканта.

2. Звіт про проходження педагогічної практики.

3. Два розгорнутих конспекти проведених лекційних навчальних занять.

4. Два розгорнутих плани проведених практичних (семінарських) навчальних занять.

5. Матеріали з виконання індивідуального завдання аспірантом (аспіранткою).

Дотримання вимог щодо оформлення документації педагогічної практики забезпечує її ефективну організацію, сприяє підвищенню якості професійної підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та формує відповідальне ставлення до професійної діяльності.

6. ПРОЦЕДУРА ЗАХИСТУ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

Процедура захисту педагогічної практики є завершальним етапом, який дозволяє оцінити рівень сформованості професійних компетентностей здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, їхню здатність до аналізу власного педагогічного досвіду та рефлексії. Захист передбачає представлення звіту про виконану роботу, обговорення результатів практичної діяльності та оцінку відповідності поставленим завданням.

Захист матеріалів педагогічної практики (залік за розкладом) проводиться кожним аспірантом/ аспіранткою в усній формі шляхом презентації результатів проходження педагогічної практики перед комісією (завідувач кафедри, гарант освітньо-наукової програми, науковий керівник).

Керівник педагогічної практики аспіранта (аспірантки), ураховуючи думку комісії, виконання всіх видів завдань, якість оформлення звітної документації, процедуру захисту практики виставляє загальну оцінку за проходження педагогічної практики («задовільно», «добре», «відмінно»). Оцінка виставляється в «залікову книжку» аспіранта (аспірантки) та у відомість обліку успішності. Норми оцінювання роботи здобувачів вищої освіти під час практики подано в таблиці 1.

Таблиця 1

Сума балів за всі види діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	відмінно
80 – 89	B	добре
70 – 79	C	
60 – 69	D	задовільно
50 – 59	E	
26 – 49	FX	незадовільно
0-25	F	

Критерії оцінювання результатів практики охоплюють різні аспекти підготовки студентів, зокрема, якість проведених занять, використання сучасних методик навчання, вміння аналізувати педагогічні ситуації, оформлення документації та рівень професійної

комунікації. Об'єктивна оцінка результатів сприяє підвищенню мотивації студентів до подальшого професійного розвитку та вдосконалення педагогічної майстерності.

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) виставляється, якщо аспірант якісно та відповідально виконав усі завдання відповідно до програми практики, виявив глибокі теоретичні знання з педагогіки, методики викладання та психології, а також уміння застосовувати їх на практиці; демонстрував високий рівень професійної компетентності, використовуючи сучасні методи навчання та інноваційні технології; підготував і провів навчальні заняття відповідно до методичних вимог, забезпечуючи активну взаємодію зі здобувачами вищої освіти.; продемонстрував творчий підхід, ініціативність та педагогічну майстерність у процесі викладання та спілкування зі студентами; забезпечив якісне оформлення документації з дотриманням усіх вимог; проявив високий рівень комунікативних навичок та ефективну взаємодію з учасниками освітнього процесу; успішно захистив результати практики, продемонструвавши вміння аналізувати свою діяльність, обґрунтовувати педагогічні рішення та робити висновки щодо власного професійного розвитку.

Оцінка «добре» (70-79, 80-89 балів) виставляється, якщо аспірант виконав усі основні завдання відповідно до програми практики, проте допустив незначні недоліки в їх реалізації; продемонстрував достатній рівень теоретичних знань з педагогіки, методики викладання та психології, але інколи виникали труднощі в їх практичному застосуванні; використовував сучасні методи навчання, хоча їх реалізація потребувала більшої гнучкості або доопрацювання; підготував і провів навчальні заняття, дотримуючись методичних вимог, але з деякими неточностями чи недостатнім врахуванням індивідуальних особливостей здобувачів вищої освіти; проявив ініціативність і творчий підхід, однак не завжди ефективно використовував наявні педагогічні можливості; оформив документацію практики згідно з вимогами, проте припустився незначних недоліків у її веденні; успішно захистив результати практики, продемонструвавши вміння аналізувати власну діяльність, хоча обґрунтування педагогічних рішень могло бути більш глибоким.

Оцінка «задовільно» (50-59, 60-69 балів) виставляється, якщо аспірант виконав основні завдання педагогічної практики, але з суттєвими недоліками або частково не дотримався вимог програми; має поверхневі теоретичні знання з педагогіки, методики викладання та психології, що обмежує його здатність ефективно застосовувати їх на практиці; допустив помилки у плануванні та проведенні занять, що вплинуло на якість навчального процесу; застосовував недостатньо ефективні методи навчання, не завжди враховував індивідуальні особливості здобувачів вищої освіти; виявив низьку ініціативність і недостатню педагогічну гнучкість, обмежуючись стандартними підходами без творчого або адаптивного підходу до навчального процесу; оформив документацію практики з порушеннями вимог, припустився помилок або неповно відобразив результати своєї діяльності; демонстрував недостатньо розвинені комунікативні навички, що ускладнювало взаємодію з колегами та керівниками практики; захистив результати практики на базовому рівні, не продемонструвавши достатньої здатності до аналізу власної педагогічної діяльності, аргументації прийнятих рішень та рефлексії.

Оцінка «незадовільно» (0-25, 26-49 балів) виставляється, якщо аспірант не виконав основних завдань практики або не дотримався суттєвих вимог програми; має значні прогалини в теоретичних знаннях з педагогіки, методики викладання та психології, що перешкоджає їх ефективному застосуванню в навчальному процесі; не зміг провести заняття або їх проведення було низької якості через значні помилки в методиці викладання, організації навчального процесу або взаємодії зі здобувачами вищої освіти; не застосовував сучасні методи навчання або їх застосування було неефективним, з суттєвими недоліками; не виявив ініціативи або творчого підходу, обмежуючись лише стандартними підходами, що не відповідало вимогам освітнього процесу; оформив документацію з істотними порушеннями вимог, що призвело до неповного відображення діяльності; демонстрував слабкі комунікативні навички, що призводило до проблем у взаємодії з учнями, колегами та керівниками практики; не захистив результати практики.

По завершенню практики і отримання відгуку від керівників, звіт подається аспірантами на кафедру початкової освіти та освітніх інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету. Міжнародний благодійний фонд «Міжнародний фонд досліджень освітньої політики». Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхов (Ред.). Київ. Таксон. 2016. 234 с.
2. Викладацька практика для здобувачів наукового ступеня доктора філософії: навчальна програма / укл. М.П. Вовк; Інститут педагогічної освіти і освіти дорослих імені Івана Зязюна НАПН України. Кропивницький: Імекс-ЛТД, 2021. 118 с.
3. Закон України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» від 10.02.1998. №103/98_ВР. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/103/98-%D0%B2%D1%80#Text).
4. Закон України «Про вищу освіту». 2014. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text).
5. Закон України «Про загальну середню освіту». [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text).
6. Закон України «Про освіту». 2017. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text).
7. Закон України «Про фахову передвищу освіту» від 06.06.2019 №2745-VIII. [URL:https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2745-19#Text).
8. Концепція «Нова українська школа». 2016. [URL: https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf).
9. Концепція національно-патріотичного виховання в системі освіти України. 2019р. [URL:https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374_718.pdf](https://mon.gov.ua/storage/app/uploads/public/5d5/279/7ca/5d52797ca746c359374_718.pdf).
10. Концепція розвитку педагогічної освіти в Україні (2018). [URL:https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti](https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti).
11. Навчальний план підготовки здобувачів третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). [URL:chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://kpo.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/174/2025/03/navchalnyjplan_30.12.2024.pdf](https://chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://kpo.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/174/2025/03/navchalnyjplan_30.12.2024.pdf).
12. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на 2012–2021 роки. [URL:http://www.president.gov.ua/documents/15828.html](http://www.president.gov.ua/documents/15828.html).
13. Освітньо-наукова програма «Професійна освіта» третього (освітньо-наукового рівня) вищої освіти за спеціальністю 015 Професійна освіта (за спеціалізаціями). [URL:chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://kpo.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/174/2025/03/osvitno-naukova-prohrama_24.09.2024.pdf](https://chrome-extension://efaidnbmnnnibpcajpcgclefindmkaj/https://kpo.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/174/2025/03/osvitno-naukova-prohrama_24.09.2024.pdf).
14. Положення про підготовку здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника. [URL:chrome-](https://chrome-)

[extension://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/ https:// vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf](https://efaidnbmnnnibpcajpcgiclfndmkaj/vad.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/156/2023/04/polozhennia-pro-pidhotovku-zdobuvachiv-vyshchoi-osvity-stupenia-doktora-filosofii-ta-doktora-nauk-redaktsiia-3.pdf).

15. Помиткіна Л. В. Розвиток готовності студентів до прийняття стратегічних життєвих рішень засобами відеолекторію. Педагогіка і психологія. Вісник НАПН України. 1 2015. (86). С.50–56.
16. Постанова Кабінету Міністрів України «Про затвердження Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах)» від 23.03.2016 №261 (зі змінами).
17. Постанова Кабінету міністрів України від 12.01.2022 №44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії» (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/44-2022-%D0%BF#Text>.
18. Постановою Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. №1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» (зі змінами) URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF#Text>.
19. Програма педагогічної практики здобувачів третього освітньо-наукового рівня підготовки доктора філософії ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника» URL: <https://kpo.pnu.edu.ua/praktyka-phd/>.
20. Професійна підготовка майбутніх магістрів початкової освіти до інноваційної діяльності: словник інноваційних термінів. Укладач. О.П. Цюняк. Івано-Франківськ, Видавець Кушнір Г.М. 2020. 108 с.
21. Силабус навчальної дисципліни «Педагогічна практика» URL: <https://kpo.pnu.edu.ua/praktyka-phd/>.

ДОДАТКИ

Додаток А

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ГРАФІК
проходження педагогічної практики

аспіранта _____

групи _____

№ з/п	Вид заняття	Назва освітнього компонента	Дата проведення	Відмітка про виконання

Науковий керівник _____

Аспірант _____

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ПЛАН ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

1. Загальні відомості

Прізвище, ім'я, по батькові аспіранта: _____

Спеціальність: _____

Освітньо-наукова програма: _____ «Професійна освіта» _____

Науковий керівник: _____

База проходження практики (кафедра, факультет): _____

Тривалість практики: з «____» _____ 20__ р. по «____» _____ 20__ р.

2. Завдання практики

Навчальна робота:

Укласти розгорнуті плани-конспекти занять, обговорити їх з науковим керівником.

Підготувати та провести на належному науково-методичному рівні лекції:

ЛЕКЦІЯ 1 (дата, тема, форма проведення) _____

_____

ЛЕКЦІЯ 2 (дата, тема, форма проведення) _____

_____

Підготувати та провести на належному науково-методичному рівні практичні (семінарські) заняття:

ПРАКТИЧНЕ (СЕМІНАРСЬКЕ) ЗАНЯТТЯ 1 (дата, тема, форма проведення) _____

_____

_____

_____

ПРАКТИЧНЕ (СЕМІНАРСЬКЕ) ЗАНЯТТЯ 1 (дата, тема, форма проведення)_____

---

*Підбір і застосування сучасних наочних матеріалів*_____

---

*Розробка та застосування інтерактивних форм роботи*_____

Методична робота:

Ознайомлення із змістом освітньо-наукової програми «Професійна освіта».

Ознайомлення із силабусами освітніх компонент, розміщених на сайті кафедри початкової освіти та освітніх інновацій (<https://kpo.pnu.edu.ua/>).

Відвідування занять наукових керівників (провідних фахівців кафедри та факультету).

ЛЕКЦІЯ 1 (дата, тема, форма проведення, методи навчання)_____

ПРАКТИЧНЕ (СЕМІНАРСЬКЕ) ЗАНЯТТЯ 1 (дата, тема, форма проведення, методи навчання)_____

Розробка завдань для поточного контролю знань здобувачів вищої освіти.

Науково-педагогічна робота:

Участь у науково-методичній роботі кафедри початкової освіти та освітніх інновацій.

Участь у онлайн-конференціях, наукових семінарах, вебінарах, дистанційних курсах підвищення кваліфікації тощо.

Підготовка звіту за підсумками проходження педагогічної практики.

Презентація звіту на засіданні кафедри початкової освіти та освітніх інновацій.

Організаційна робота:

Підготовка та проведення профорієнтаційного заходу.

Дата складання плану: « _____ » _____ 20__ р.

Аспірант: _____

(підпис)

Керівник практики: _____

(підпис)

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

ЗВІТ

ПРО ПІДСУМКИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

здобувача(ки) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти
освітньо-наукової програми «Професійна освіта»
за спеціальністю Професійна освіта (за спеціалізаціями)
галузі знань 01 Освіта/Педагогіка
Освітня кваліфікація: доктор філософії з професійної освіти
2 рік навчання

прізвище, ім'я, по батькові

База практики: кафедра початкової освіти та освітніх інновацій

Загальний обсяг годин: 90

Терміни практики з «___» _____ 20___ р. по «___» _____ 20___ р.

Оцінка: за університетською шкалою _____

кількість балів _____

Керівник практики _____

Гарант ОНП _____

Завідувач кафедри _____

м. Івано-Франківськ, 2025

1. Загальні відомості

Прізвище, ім'я, по батькові аспіранта: _____

Спеціальність: _____

Освітньо-наукова програма: _____

База проходження практики (кафедра, факультет): _____

_____

Науковий керівник: _____

Тривалість практики: з «_____» _____ 20__ р. по «_____» _____ 20__ р.

2. Виконання завдань практики

Навчальна робота:

Проведено лекцій: _____

Проведено практичних (семінарських) занять: _____

Використано наочні матеріали: (перелік) _____

_____

_____

_____

Застосовані інтерактивні форми роботи: (опис) _____

_____

_____

_____

_____

_____

Методична робота:

Ознайомлення з навчально-методичними матеріалами (перелік) _____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

_____

Відвідано занять провідних фахівців кафедри (перелік, форми і методи викладання, висновки)_____

Розроблено завдань для контролю знань студентів: (перелік)_____

Науково-педагогічна робота:

Участь у науково-методичній роботі кафедри (опис діяльності)_____

Виступи на конференціях, семінарах, вебінарах (дата, назва заходу, тема доповіді)_____

Оформлення звітних матеріалів.

Презентація звіту на засіданні кафедри (дата, висновки) _____

Організаційна робота:

Проведено профорієнтаційний захід (дата, тема, форма проведення) _____

Висновки та пропозиції наукового керівника

Дата заповнення звіту: « _____ » _____ 20 ____ р.

Аспірант: _____

(підпис)

Науковий керівник: _____

(підпис)

ВІДГУК

керівника про проходження педагогічної практики

аспіранта(ки) _____

Протягом проходження педагогічної практики аспірантом (кою):
відвідано лекційне заняття з дисципліни «...» (назва дисципліни), (дата),
на тему «...»; «...» (назва дисципліни), (дата), на тему «...»;
підготовлено та проведено лекційне заняття, (дата), на тему «...»;
підготовлено та проведено практичне заняття (дата), на тему «...»;
Загалом аспірант(ка) проявив(ла) себе ..., застосовував(ла) ...,
продемонстрував (ла) ....

Вважаю, що програмні результати навчання здобувачем(кою) третього
(освітньо-наукового) рівня вищої освіти засвоєно, компетентності набуто.
Програма педагогічної практики виконана у повному обсязі, а ППБ заслуговує на
отримання позитивної оцінки.

Оцінка:

за національною шкалою _____ (словами)

Кількість балів _____ (цифрами і словами)

За шкалою ECTS _____

Науковий керівник: _____

(підпис)

ВИТЯГ
з протоколу № _____
засідання кафедри початкової освіти та освітніх інновацій
від _____ 20__ р.

СЛУХАЛИ: звіт здобувача(ки) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти ПБ про проходження педагогічної практики, науковий керівник – професор кафедри початкової освіти та освітніх інновацій ПБ.

ВИСТУПИЛИ: ПБ, здобувач(ка) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 2-го року навчання щодо виконання індивідуального плану педагогічної практики; науковий керівник ПБ, щодо виконаної роботи та оформлення звіту з практики.

УХВАЛИЛИ: Затвердити звіт здобувача(ки) третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти 2-го року навчання ПБ про проходження педагогічної практики.

Завідувач кафедри

Секретар

ПРОПОЗИЦІЇ І ЗАУВАЖЕННЯ КЕРІВНИКІВ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ

[illegible]

ГЛОСАРІЙ

Академічна доброчесність педагога – законодавчо врегульована норма професійної діяльності педагогічних працівників та здобувачів педагогічного фаху, що полягає у дотриманні принципів об'єктивності оцінювання результатів навчання, самостійності у виконанні професійних функцій, оцінюванні результатів освітньої чи наукової діяльності.

Основні вимоги до академічної доброчесності викладено у ст. 42 Закону України «Про освіту» (2017), відповідно до якої академічна доброчесність визначається як сукупність етичних принципів та визначених законом правил, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними та науковими працівниками передбачає: покликання на джерела інформації у разі використання ідей, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право та суміжні права; надання достовірної інформації про методики та результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність; контроль за до триманням академічної доброчесності здобувачами освіти; об'єктивне оцінювання результатів навчання.

Академічна мобільність – це інтеграційний процес у сфері освіти, що надає можливість студентам, аспірантам, викладачам брати участь у різноманітних навчальних або навчально-дослідницьких програмах, що діють відповідно до документів про співпрацю закладів вищої освіти як у своїй, так і в інших країнах.

Академічна свобода – самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова, думки і творчості, поширення знань та інформації, вільного оприлюднення і використання результатів наукових досліджень з урахуванням обмежень, установлених законом.

Активні методи навчання – способи активізації навчально-пізнавальної діяльності, які спонукають до активної розумової і практичної діяльності в процесі опанування матеріалу.

Активні форми проведення занять – форми організації навчального процесу, які передбачають колективне, публічне обговорення проблем, активну взаємодію учнів та вчителя, живий обмін думками між ними і спрямовані на вироблення правильного розуміння змісту досліджуваної теми, її зв'язку з життєвою практикою.

Серед них: лекція-діалог, проблемна співбесіда, проблемний семінар, диспут, конференції (теоретична, науково-практична, методична), тематична консультація, ділова гра. Мета активних форм проведення занять – глибоке і міцне засвоєння знань, вироблення стійких навичок їх практичного застосування, формування на цій основі наукового світогляду.

Бінарна (лат; *binaries* – який складається з двох частин) **лекція**, або **лекція-дискурс** – продовження проблемного викладу матеріалу в діалозі двох викладачів під час якої моделюються реальні ситуації, здійснюється обговорення теоретичних і практичних питань двома фахівцями, наприклад, представниками двох різних наукових шкіл чи теоретиком і практиком.

Перевагами такої лекції є актуалізація наявних у студентів знань, необхідних для розуміння діалогу та участі в ньому; створення проблемної ситуації, розгортання системи доведення тощо.

Вища освіта – сукупність систематизованих знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, інших компетентностей, здобуття у закладі вищої освіти у відповідній галузі знань за певною кваліфікацією на рівнях вищої освіти, що за складністю є вищими, ніж рівень повної загальної освіти.

Відеолекторій – важливий ресурс навчання, що виконує актуальне функціональне навантаження, оскільки відеофільми активізують емоційні стани, несуть позитивний заряд, сприяють переосмисленню цінностей, стратегічних цілей і рішень, спонукають до перегляду власних способів досягнень.

Відкритість освіти – це здатність забезпечити відкритий простір для розвитку особистості, для освоєння нею відкритого світу культури, що включає все загально людське, всі досягнення світової цивілізації.

Деба́ти (*фр. debat*) – чітко структурований і спеціально організований публічний обмін думками між двома сторонами з актуальної теми. Цей різновид публічної дискусії учасники дебатів спрямовують на переконання в своїй правоті третьої сторони, а не одне одного. Тому вербальні і невербальні засоби, що використовуються учасниками дебатів, мають на меті отримання певного результату – сформувані у слухачів позитивне враження від власної позиції. Популярність дебатів сьогодні пов'язана з політичними дебатами. Першими телевізійними дебатами були теледебати між [Дж. Кеннеді](#) та [Р. Ніксоном](#) у ході передвиборчої президентської кампанії в США в 1960 році.

Дискусія – це форма колективного обговорення, мета якого – виявити істину або знайти правильний розв'язок порушеного питання через висловлення власних міркувань та зіставлення поглядів опонентів на проблему. Під час такого обговорення виявляються різні позиції, озвучуються протилежні думки.

Дистанційна освіта (ДО) – освітні послуги учням, фізично віддаленими від освітніх центрів, за допомогою засобів масової інформації та зв'язку. Найбільш відомими у світі центрами ДО є «Університет без стін» (США), «Університет по повітрю» (Японія), «Національний центр дистанційного навчання» (Франція), «Інститут навчання на відстані» (Німеччина).

Диференціація освіти – процес у сучасній освіті, що забезпечує різноманітність форм навчання, які дають змогу максимально враховувати індивідуальні можливості, інтереси, нахили, ціннісні та професійні орієнтації тих, хто навчається. Базується на прийнятті психологічних відмінностей між індивідами і групами людей (за статтю, віком, соціальною належністю тощо).

Диспут – діалогічна форма усної пропаганди, публічна суперечка на важливу для аудиторії тему. Предметом суперечки традиційно є проблеми обов'язку, честі, героїзму, гідності, товаришкості, дружби, кохання, а також найважливіші моральні категорії – патріотизм, інтернаціоналізм, колективізм, гуманізм, повага до старшого тощо

Експеримент (лат. *experimeniunt* – проба, досвід) – метод дослідження, що передбачає виокремлення суттєвих факторів, які впливають на результати педагогічної діяльності, дає змогу варіювати ними задля досягнення оптимальних результатів; контрольована педагогічна діяльність, спрямована на створення та апробування нових технологій навчання й виховання, розвитку дітей, управління закладом освіти.

Інтерактив – різновид організації освітнього процесу, що реалізується шляхом використання інтерактивних методів, що почали застосовувати за кордоном, коли запроваджувалась в освіту демократична педагогіка.

Інтерактивні форми і методи передбачають організацію комфортних умов навчання, при якій всі студенти активно взаємодіють між собою та викладачем, використовуючи моделювання життєвих і професійних ситуацій, рольові ігри та методи, що дають змогу створити ситуації пошуку, співпереживання, суперечностей, ризику, сумніву, переконання, задоволення, аналізу та самооцінки своїх дій, спільне розв'язання проблем.

Інтерактивні методи навчання – методи навчання, що дозволяють інтенсифікувати процес розуміння, засвоєння та творчого застосування знань при вирішенні практичних завдань; підвищують мотивацію, спонукають до пошукових активних дій; формують здатність мислити неординарно; надають досвід встановлення ціннісно-змістових відносин зі світом; є необхідною умовою становлення та вдосконалення професійної компетентності; передбачає можливість комунікації, співробітництво в процесі пізнавальної і творчої діяльності.

Лекція – метод навчання, що передбачає усний виклад великого за обсягом, складного за логічною побудовою матеріалу. – монологічний виступ промовця (лектора, пропагандиста, викладача) перед спеціалізованою або довільною аудиторією з метою наукового висвітлення якого-небудь питання або проблеми з галузі політики, техніки, літератури, мистецтва, якої-небудь спеціальної галузі знань.

Лекція-візуалізація – лекція, на якій демонструють явища і процеси у зручній для зорового сприйняття формі, використовуючи такі демонстраційні матеріали, які не тільки доповнюють слова, а й самі виступають змістовними повідомленнями.

Лекція-вступна – лекція, що дає загальне уявлення про завдання і зміст навчальної дисципліни, розкриває структуру й логіку конкретного навчального предмета, викликає до нього інтерес, показує його взаємозв'язок з іншими предметами.

Лекція-конференція – лекція, зміст якої будують на основі отриманих лектором запитань від студентів.

Лекція проблемна – лекція, що передбачає засвоєння нової інформації шляхом її «відкриття».

Лідер інноваційного колективу – людина, що оволоділа

Метод науково-педагогічного дослідження – шлях вивчення й опанування складних психолого-педагогічних процесів формування особистості, встановлення об'єктивних закономірностей навчання й виховання.

Методи педагогічних досліджень – шляхи, способи пізнання педагогічної діяльності, сукупність прийомів і операцій, спрямованих на вивчення педагогічних явищ і розв'язання різних наукових проблем навчально-виховного характеру.

Методика – 1) визначений спосіб здійснення практичної чи теоретичної діяльності; алгоритм конструювання і організації

педагогічної діяльності; 2) галузь науки (відпрацювання методики навчання тощо), функцією якої є вироблення і систематизація об'єктивних наукових знань; 3) знання про конкретні способи здійснення будь-якої діяльності (методика планування, методика педагогічного керівництва тощо).

Методика в освіті – опис конкретних прийомів, способів, технік педагогічної діяльності в окремих освітніх процесах.

Методологія – (від грец. *Methodos* – шлях дослідження, спосіб пізнання і *logos* – слово, поняття) – це вчення про структурну побудову, логічні конструкції, методи і принципи розв'язання наукової проблеми, конкретніше – вчення про основоположні принципи побудови, форми і засоби наукового пізнання дійсності. Методологія базується на сукупності принципів і методів, застосування яких у конкретному науковому дослідженні дає можливість розв'язати певну проблему.

Міжпредметні зв'язки – дидактичний засіб, який передбачає комплексний підхід до формування й засвоєння змісту освіти, що дає можливість здійснювати зв'язки між предметами для поглибленого, всебічного розгляду найважливіших понять, явищ.

Мікродослідження – різновид науково-дослідницької діяльності, під час якого студенти набувають індивідуального досвіду дослідної роботи, у них формуються необхідні дослідницькі вміння, готовність до здійснення власного самостійного дослідження

Моніторинг (лат. *monitor* – нагадуючий, наглядаючий) в освіті – постійне відстежування певного процесу в освіті з метою виявлення його відповідності бажаному результату або початковим припущенням. Елементами моніторингу в освіті є форми поточної, проміжної і підсумкової атестації, складання графіків і звітів, проведення педагогічних рад, консилиумів тощо.

Практичне заняття – форма навчального заняття, при якому педагог організує детальний розгляд учнями чи студентами окремих теоретичних положень навчального предмета й формує уміння та навички їхнього практичного застосування шляхом індивідуального

виконання учнем чи студентом відповідно сформульованих завдань. Практичні заняття проводяться в аудиторіях (класах) або в навчальних лабораторіях, оснащених необхідними засобами навчання, обчислювальною технікою

Результати навчання – знання, уміння, навички, способи мислення, погляди, цінності, інші особисті якості, набуті у процесі навчання, виховання та розвитку, які можна ідентифікувати, спланувати, оцінити і виміряти та які особа здатна продемонструвати після завершення освітньої програми або окремих освітніх компонентів.

Резюме – детальний і водночас лаконічний документ, у якому коротко викладаються особисті, освітні та професійні відомості про особу; надсилається до установи, яка оголосила вакансії і передусе співбесіді з керівництвом.

Студентські наукові конференції – невід’ємна форма висвітлення підсумків наукової роботи і водночас ефективний засіб об’єктивного вияву обдарованої студентської молоді, реалізації набутих ними здібностей, стимулювання потреби в творчому оволодінні знаннями, активізації навчально-пізнавальної діяльності.

Тренінг – форма навчання, основною метою якої є виконання окремих операцій у реальних умовах професійного середовища, усвідомлення учасниками необхідності оволодіння певними уміннями, компетентностями, які забезпечують ефективність здійснення професійної діяльності. Тренінг передбачає поетапність проведення, що включає: етап планування тренінгу (аналіз потреби в тренінгу, цільової аудиторії, врахування рівня підготовки учасників тощо), етап підготовки (визначається професійною майстерністю тренера, передбачає розроблення тренінгової програми, підготовку матеріалів, самопідготовку тренера тощо), етап проведення тренінгу (знайомство, вступ, теоретична частина (усна форма викладу або представлення на слайдах, у формі відеопрезентацій), практична частина (розбір ситуацій з практики, рольова гра, практикум тощо), етап оцінювання (тести, вправи (внутрішня валідація), міркування, судження (зовнішня валідація), забезпечення зворотнього зв’язку (реакція на елементи тренінгу або на весь процес)

Технологія освіти – це процес і результат набуття особистістю знань, умінь і навичок, який потрібен їй для загальнолюдської та професійної діяльності.

Технологія розвитку – складне динамічне явище, спрямоване на збільшення інтелектуальних та фізичних сил особистості, що дозволяють формувати творчі здібності студента (учня), його активну громадянську позицію.

Якість освіти – відповідність результатів навчання вимогам, встановленим законодавством, відповідним стандартом освіти та/або договором про надання освітніх послуг.

Якість освітньої діяльності – рівень організації, забезпечення та реалізації освітнього процесу, що забезпечує здобуття особами якісної освіти та відповідає вимогам, встановленим законодавством та/або договором про надання освітніх послуг.

НАВЧАЛЬНЕ ВИДАННЯ

*Рекомендовано до друку вченою радою педагогічного факультету
Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника
(протокол №8 від 25 березня 2025 року)*

ЦЮНЯК Оксана Петрівна

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
ДО ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ**

***ДЛЯ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ
«А5 ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЗА СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)»***

Підписано до друку 26.03.2025 р.
Формат 60x84 1/16. Умов. друк. арк. 1,8
Папір офсетний. Гарнітура "Times New Roman".
Друк цифровий. Зам № 709.
Тираж 50 примірників.

Видавець Кушнір Г. М.
Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи
до державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції: серія ІФ №31 від 26.01.2009 р.
76000, м. Івано-Франківськ, вул. Шота Руставелі, 1,
тел. (099) 700-47-45, e-mail: kgm.p